

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України
з питань молоді і спорту

13 червня 2024 року

Веде засідання голова комітету КОЖЕМ'ЯКІН А.А.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, доброго дня!

_____. Доброго дня!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, слава Україні!

_____. Доброго дня! Слава Україні!

_____. Героям слава!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вітаю всіх на засіданні нашого Комітету з питань молоді і спорту! На жаль, поки що в онлайн-режимі, але війну ніхто не відміняв, так що працюємо.

Колеги, будь ласка, прошу зареєструватися народних депутатів членів комітету.

БЕЛЕНЮК Ж.В. Беленюк є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Раз.

БОРЗОВА І.Н. Борзова є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Два.

МОКАН В.І. Мокан.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Три.

СУРКІС Г.М. Суркіс присутній. Доброго дня!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чотири. Доброго дня!

Так, Георгій Георгійович. І у нас ще Оля. Ну, у нас п'ять чоловік зі мною разом, тобто є пропозиція розпочати засідання комітету. Хто – за цю пропозицію, прошу голосувати. Хто – за?

Кожем'якін – за.

БЕЛЕНЮК Ж.В. Беленюк – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Два.

МОКАН В.І. Мокан – за.

СУРКІС Г.М. Суркіс – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Три, чотири.

МАЗУРАШУ Г.Г. А ви бачите на екрані, да? Я – теж за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Георгій Георгійович, я бачу вас. Дякую вам. Вітаю вас, що доєдналися.

Колеги, всі – за. Тому є пропозиція розпочати засідання нашого комітету. Сьогодні у нас на порядку денному комітету чотири питання разом

з "Різним". Будь ласка, ознайомтесь з порядком денним, з проектом, да. Я поки представляю наших колег і друзів, і помічників, які сьогодні з нами, і консультантів, які сьогодні з нами працюють.

Це перший заступник міністра молоді і спорту у нас Юрій Леонідович Музика. Вітаю!

МУЗИКА Ю.Л. Да, вітаю! ... *(Не чути)* Вітаю, колеги!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тут міністр у справах ветеранів у нас Максим Валерійович Кушнір.

КУШНІР М.В. Вітаю! Вітаю вас!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вітаю! Приємно бачити вас.

Так, у нас заступник міністра юстиції Інна Володимирівна Богатих.

БОГАТИХ І.В. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так.

У нас також член Міжнародного олімпійського комітету в Україні і позаштатний наш консультант комітету – це Валерій Пилипович Борзов. Я вітаю вас! Я вітаю вас, Валерій Пилипович.

Так, у нас Ольга Володимирівна Борисова, яка представляє університет фізичного виховання і спорту. Є, я бачу вас.

БОРИСОВА О.В. Доброго дня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Валерій Михайлович Сушкевич, президент Національного Комітету спорту інвалідів. Валерій Михайлович, вітаю.

Так, у нас виконавчий директор Національного олімпійського комітету Людмила Володимирівна Панченко, з нами є.

ПАНЧЕНКО Л.В. Доброго дня, є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вітаємо вас.

Так, у нас директор Національного антидопінгового центру Сергій Дмитрович Попик.

ПОПИК С.Д. Доброго дня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня.

Заступник директора Національного антидопінгового центру у нас Євгеній Леонідович Коноваленко. Вітаю вас.

КОНОВАЛЕНКО Є.Л. Вітання, доброго дня, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас також представляє Міністерство соціальної політики Марія Андріївна Сакута.

САКУТА М.А. Доброго дня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня.

Також у нас представляє Міністерство юстиції заступник директора Департаменту Катерина Георгіївна Шевченко. Доброго дня.

Також у нас Міністерство фінансів представляє сьогодні, як завжди, Світлана Миколаївна Бойко.

Так, і ще в нас є, у нас ще Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради Інна Вікторівна Гончарук.

Так, у нас є, Інваспорт представляє сьогодні Оксана Анатоліївна Скугарева, як завжди. Дуже приємно вас бачити.

СКУГАРЕВА О.А. Доброго дня. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня.

І у нас ваш заступник Ігор Миколайович Бурий. Доброго дня.

Колеги, будь ласка, якщо нема заперечень, я хочу проект поставити на голосування щодо... проект порядку денного. Хто – за, прошу голосувати.

Кожем'якін – за.

БОРЗОВА І.Н. Борзова – за.

МОКАН В.І. Мокан – за.

СУРКІС Г.М. Суркіс – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*... за. Так, і Жан?

У нас достатньо голосів, тому рішення прийнято.

Ми розпочинаємо розгляд першого питання, це питання про виконання Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про фізичну культуру і спорт" щодо спорту ветеранів війни".

Будь ласка, у нас доповідає...

Тут у мене, значить, головний доповідач Максим Валерійович Кушнір – заступник міністра у справах ветеранів України. Будь ласка, вам слово.

КУШНІР М.В. Доброго дня ще раз, шановні народні депутати, шановні присутні. На виконання розділу II Закону про внесення змін до Закону "Про фізичну культуру і спорт" щодо спорту ветеранів війни з метою приведення

власних нормативно-правових актів у відповідність до закону Мінветеранів розробило і прийняло наступні підзаконні акти.

По-перше, внесено відповідні зміни до Положення про Міністерство у справах ветеранів, затвердженого Постановою 1175, ми таким чином надали повноваження саме центральному органу виконавчої влади, який опікується саме ветеранською політикою. Прийняли, було прийнята Постанова Кабінету Міністрів 1303, яка дала можливість здійснювати заходи міжнародних змагань. В подальшому була прийнята Постанова Кабінету Міністрів від 18.03.2024 року – деякі питання ментальної, спортивної, фізичної, психологічної реабілітації, яка фактично надала порядок і розширила цей порядок, який було раніше прийнято.

Крім того, зараз в нас перебуває в розробці і майже вже на фіналі, і ми плануємо направити на зовнішнє погодження концепцію розвитку спорту ветеранів війни, яка включатиме і адаптивний спорт та розвиток, масовий спорт. Проводиться робота також по розробці проекту акта Кабінету Міністрів щодо внесення змін до Державного соціального стандарту фізкультурно-спортивної реабілітації ветеранів війни, розробка проекту Розпорядження Кабінету Міністрів про затвердження єдиної методології надання послуг фізкультурно-спортивної реабілітації ветеранів війни та членів їх сімей і розробка проекту Наказу Мінветеранів про затвердження типових положень (регламентів) з організації та проведення тренувань зі спорту ветеранів війни.

Крім того, на виконання зазначеного Мінветеранів в рамках заходів, спрямованих на підтримку ветеранів війни, популяризації спорту та здорового способу життя реалізує заходи з організації та забезпечення проведення всеукраїнських спортивних змагань. В Україні проекти "Ігри Нескорених" та "Ігри Воїнів" сприяли розширенню спортивних дисциплін, доступних для ветеранів війни. Зокрема Україна вперше в 19-му році, вона прийняла участь в Іграх Нескорених та змагалась в семи спортивних дисциплінах, у 23-му році їх кількість склала одинадцять. І тим самим проекти зарекомендували себе як

ефективний засіб для розвитку системи реабілітації ветеранів війни через заняття спортом та змінили життя взагалі ветеранів війни та членів їх сімей.

Крім того, з кожним роком спостерігається тенденція до збільшення кількості ветеранів війни та військовослужбовців, які отримали травми або поранення під час виконання своїх обов'язків. Так для участі у відборі до міжнародних спортивних змагань "Ігри Нескорених" у 25-му році було подано майже 500 заявок. І принагідно зазначаємо, що у 23-му році у відборі для участі в Іграх Нескорених вибороли 34 медалі, взяло участь 202 ветерана та військовослужбовців. В іграх United States Air Force у 24-му році вибороли 76 медалі і такий показник складає уже 170, тобто прийняли участь саме в цих змаганнях.

В рамках підготовки до участі в міжнародних змаганнях у 23-му році Мінветеранів було проведено чотири навчальних тренувальних зборів з підготовки національної збірної команди для участі в міжнародних змаганнях саме Ігри Нескорених і United States Air Force Trials 2024 і відновлено, один відновлений навчальний тренувальний збір з підготовки національної збірної команди для участі у міжнародних спортивних змаганнях "Ігри Нескорених".

В квітні 24-го у нас розпочато роботу щодо підготовки участі національної збірної команди в міжнародних спортивних змаганнях "Ігри Нескорених" у 25-му році, які будуть проведені у місті Ванкувер та Вістлер в Канаді. І складові заходи на 24-й рік з підготовки національної збірної команди України для участі в міжнародних спортивних змаганнях "Ігри Нескорених" відбуваються у двох напрямках. Це всеукраїнські змагання з відбору кандидатів до складу національної збірної, як я зазначав, було проведено з 31 травня по 2 червня і було прийнято майже 39 учасників, взяли участь саме в цих Всеукраїнських змаганнях і проведено навчально-тренувальний збір, буде плануватись з підготовки учасників Національної збірної, це червень-липень 2024 року.

Ви знаєте, що до кінця цього місяця ми очікуємо імена 35 переможців, які будуть представляти нашу країну в цих містах, у місті Ванкувер та Вістлері.

В рамках плану заходів 23-24 з реалізації Національної стратегії створення безбар'єрного простору 2030 року. Мінветеранів розробило флагманський проект "Розвиток спорту для ветеранів". І в рамках реалізації зазначеного проекту Мінветеранів розроблено проектну пропозицію стосовно розвитку сфери культурно-спортивної реабілітації і він направлений на залучення ветеранів для занять спортом з метою їх реабілітації.

У 2024 році планується реалізація зазначеного проекту в п'яти областях: Запорізька, місто Запоріжжя, Рівненська, місто Рівне, Чернівецька, місто Чернігів, Одеська, місто Одеса, Черкаська, місто Черкаси.

І проектом ми передбачаємо забезпечення закладів спортивної інфраструктури відповідним устаткуванням та спортивним інвентарем для заняття .... (*Нерозбірливо*) видами спорту. І підготовка кваліфікованих фахівців, тренерів у сфері фізичної культури.

Наразі тривають комунікації з потенційними зацікавленими сторонами. Ми долучаємо наших міжнародних партнерів до фінансування. Я впевнений, що цей проект ми повинні реалізувати.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Максим Володимирович, дякую вам. Які питання є до доповідача?

_____. Хотів уточнити там Чернівецька чи Чернігівська область?

КУШНІР М.В. Чернігівська.

_____. Бо сказали Чернівецька.

КУШНІР М.В. Чернігів, да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Юрій Леонідович Музика, перший заступник Міністра молоді і спорту.

МУЗИКА Ю.Л. Дякую, Андрій Анатолійович. Доброго дня, колеги! В свою чергу Міністерство молоді і спорту на виконання зазначеного закону теж виконала всі необхідні "Перехідні положення". Внесено зміни так само в Положення про Міністерство молоді і спорту, в частині його розділення понять "ветеран" та "ветеранів фізичної культури і спорту". В принципі, це була головна наша задача, ми її виконали. Зараз у нас є активна робота з залучення ветеранів до масового спорту, до фізкультурно-спортивної оздоровчої реабілітації. В рамках реалізації програми Президента "Активні парки". Ми вже лише от за ці пів року понад 17 тисяч ветеранів залучені до заходів масового спорту. Також активно ми залучаємо ветеранів та ветеранок до роботи координаторами "Активних парків", які у нас так само реалізуються вже на даний момент понад 50 таких координаторів по всій країні з числа ветеранів та ветеранок залучені до реалізації проєкту "Активні парки". В цілому ми вважаємо, що ми виконали повністю необхідні задачі, які ставилися парламентом перед урядом і Міністерством молоді і спорту в частині реалізації закону. Далі тільки робота з його безпосередньою реалізацією.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Ірина, будь ласка. Ірина Наумівна, будь ласка.

БОРЗОВА І.Н. Шановні колеги, доброго дня. Я впевнена в тому, що всі учасники засідання чудово розуміють можливість психологічної та соціальної адаптації ветеранів війни, і саме спорт ветеранів – це продовження реабілітації і соціальної адаптації.

Шановні колеги, я вас слухала дуже уважно, але все ж таки за ініціативи голови комітету Андрія Анатолійовича, ми у всі регіони надіслали листи з певними запитаннями, яка робота проводиться щодо розвитку спорту ветеранів, які заходи організуються у регіонах, які заходи плануються, де можуть займатися ветерани. І ви знаєте, що насправді я прочитала всі відповіді військових адміністрацій і вони мене вразили. І я вас можу запевнити, що фактично у регіонах спорту ветеранів немає.

Водночас, коли ми у лютому у 2022 році за ініціативою членів комітету Верховної Ради України ухвалювали Закону України про внесення змін до Закону України "Про фізичну культуру і спорт" щодо спорту ветеранів війни, насамперед вирішувалося справді завдання організації, підготовки та участі ветеранів війни у міжнародних спортивних змаганнях. Проте зрозуміло, що з початком повномасштабного вторгнення Російської Федерації до України ситуація суттєво змінилася і сьогодні є серйозною проблемою розвиток спорту ветеранів війни. І саме став і той факт, що визначення поняття: спорт ветеранів війни не передбачає участь і підготовку спортивних команд ветеранів війни до спортивних змагань саме на регіональному та місцевому рівні.

Сьогодні в нас на рівні регіонів, районів, на рівні територіальних громад немає можливості і нічого абсолютно не відбувається, якщо це не змагання "Ігри нескорених", з приводу тренування ветеранів, з приводу організації заходів різного рівня саме за участі ветеранів війни.

При цьому переважній більшості ветеранів війни необхідні спортивні змагання, необхідні зали, де вони зможуть тренуватися саме на регіональному та місцевому рівні. Тому що ветерани повертаються у громади і ветерани живуть у громадах.

Тому комітет вирішив зібрати інформацію від центральних та місцевих органів виконавчої влади про спортивні змагання та заходи, а також фізкультурно-оздоровчі заходи ветеранів війни. Дуже багато заходів проводяться і мають гарну назву, але насправді ці заходи – честь, пам'ять ветеранів війни, але не саме для ветеранів війни і не за участі ветеранів війни.

Відповідно до отриманої інформації на регіональному та місцевому рівнях проводяться спортивні заходи, змагання, а також спортивно-оздоровчі заходи на честь, пам'ять ветеранів війни. І у частині регіонів, дійсно, проводиться дуже багато заходів, у інших регіонах цьому питанню приділяється недостатня увага. Але якщо взяти кількість... не кількість заходів, а кількість саме учасників у цих спортивних заходах ветеранів війни, які проводяться на регіональних місцевих рівнях, їх дуже-дуже сильно мало. До найбільш активних регіонів у цьому напрямку спорту відносяться Вінницька, Дніпропетровська, Житомирська, Закарпатська, Одеська, Черкаська, Чернігівська, Львівська область. Але мене ще здивувало, що насправді в напрямку спорту ветеранів війни з регіонами ніхто не працює і всі регіони працюють по різних програмах. Для прикладу, Львівська область прийняла і затвердила програму на обласному рівні саме у напрямку спорту і відповідальними у них за спорт ветеранів війни є управління спорту і молоді, а Житомирська і Вінницька області, для прикладу, керуються програмою підтримки ветеранів війни з соціалізації і за цей напрямок у них відповідає управління у справах ветеранів.

Що я ще хочу сказати. Водночас ефективному розвитку спорту ветеранів війни заважає насправді недостатня координація між суб'єктами сфери фізичної культури і спорту. На мою думку, у даній ситуації координації в регіонах, координації з центральною владою, немає взагалі.

В регіонах не розуміють, хто за це відповідає, в регіонах не розуміють, чи за це відповідає Міністерство молоді і спорту, хто повинен надавати програму, хто повинен спускати листи, чи Міністерство ветеранів, яка йде координація з Інваспортом, де брати тренерів? Хоч я вам можу сказати, що регіони дуже-дуже зацікавлені, щоб розвивати цей напрямок.

Міністерство ветеранів України у своїй відповіді, для прикладу, зазначає, що ефективному розвитку спорту ветеранів війни перешкоджає відсутність відповідних спортивних федерацій, а також те, що існуючі на

сьогоднішній день федерації не забезпечують виконання завдань щодо підтримки та організації адаптивного спорту, зокрема спорту ветеранів війни.

Водночас у деяких регіонах відокремлені підрозділи національних спортивних федерацій активно співпрацюють з місцевими державними адміністраціями в організації спортивних змагань ветеранів війни. І можу сказати, що у Вінницькій області, я сама особисто говорила з головами федерацій спортивних і всі в один голос сказали, що вони будуть підтримувати даний напрямок, але вони не розуміють, які кроки потрібно починати їм робити.

Тому 22 червня 2023 року у місті Вінниці ми запланували проведення круглого столу на тему "Спорт ветеранів війни", за участі представників багатьох спортивних федерацій, за участі Інваспорту, за участі керівників комунальних підприємств спортивної інфраструктури, де б могли займатися ветерани, за участі голів громад, за участі управлінь спорту, а також управлінь ветеранів і ... *(Не чути)* в цьому напрямку. Зрозуміло, що Закон України "Про фізичну культуру і спорт" потребує оновлення в частині розвитку спорту ветеранів війни, насамперед це стосується самого визначення терміну: спорт ветеранів війни.

На мою думку, спорт ветеранів війни має включати як спортивні змагання, що проводяться за правилами, визнаних в Україні, видів спорту, так і спортивні змагання за спеціальними правилами для ветеранів війни, які є особами з інвалідністю або особами з обмеженими можливостями. Водночас необхідно враховувати, для прикладу, що Київська міська державна адміністрація та Сумська обласна військова адміністрація пропонують передбачити включення спорту ветеранів до видів спорту, визнаних в Україні. Тут, звичайно, необхідно дуже серйозна дискусія на професійному рівні. Також щоб спортивні федерації, фізкультурно-спортивні товариства, місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування сприяли розвитку спорту ветеранів війни, доцільно передбачити у Законі України "Про фізичну культуру і спорт" їхній обов'язок щодо проведення спортивних змагань,

спортивних тренувань та фізкультурно-оздоровчих заходів ветеранів війни саме на регіональних рівнях.

Я впевнена, що багато ветеранів війни зможуть брати участь у спортивних змаганнях за спортивними правилами з видів спорту, визнаних в Україні. Тому чемпіонати як з олімпійських, так і з неолімпійських видів спорту серед ветеранів війни мають проводитися не тільки на міжнародному рівні і всеукраїнському, а також на регіональних та місцевих рівнях.

Також необхідним є прискорення розгляду урядового законопроекту щодо розвитку адаптивного спорту, про що і зазначили регіони у своїх відповідях, що також сприятиме психологічній та спеціальній адаптації ветеранів війни через забезпечення їх руховою активністю, осіб з інвалідністю чи осіб з обмеженням повсякденного функціонування з метою їх гармонійного, передусім фізичного, розвитку та ведення здорового способу життя.

Шановний Андрій Анатолійович, я дякую вам за те, що за вашої ініціативи ми все ж таки отримали дуже важливі для нас відповіді, для регіонів. У свою чергу 25 червня ми хочемо у Вінницькій області зібрати абсолютно всіх представників і об'єднати, щоб пілотно подивитися, що ми можемо зробити для того, щоб розвивати спорт ветеранів саме на регіональному рівні. І дуже би хотілося після того, як ми обґрунтуємо і проаналізуємо абсолютно всі відповіді, також організувати ще комітетські слухання. Тому що насправді сьогодні як і федерації, як і регіональна влада, як і місцева влада дуже зацікавлені, щоб проводити тренування, змагання, різні заходи за участі ветеранів на регіональному рівні, але вони не розуміють і не мають координацію з або Міністерством молоді і спорту, або Міністерством ветеранів, вони не розуміють державну програму, за якою вони мають рухатися.

Дякую.

_____ . Щось не чути нічого зараз.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да-да, вибачаюсь. Пані Ірина, дякую вам за дуже таку цікаву доповідь і конкретну. Колеги, хто бажає з членів комітету висловитись?

СУРКІС Г.М. Дозвольте, Андрій Анатолійович?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, будь ласка, Григорій Михайлович.

СУРКІС Г.М. Дякую, Андрій Анатолійович.

Шановні колеги, доброго дня. Перш за все дозвольте мені підкреслити, дійсно, надзвичайну важливість у напрямку спорту для наших ветеранів. Спорт ветеранів війни має дійсно стратегічне значення для нашої держави, оскільки він сприяє їхній психологічній та соціальній адаптації, а також адаптації їхніх сімей через активну спортивну діяльність ветерани мають можливість не лише підтримувати своє здоров'я та фізичну форму, але й брати участь у змаганнях, що суттєво підвищує їхню самооцінку та додає впевненості в собі.

Я хочу привести конкретний приклад. Наприклад, нещодавно Київське "Динамо" долучилось до заходу з протезування для військових, які зазнали поранень на фронті. На базі в Кончі-Заспі 30 військових, які втратили кінцівки, отримали спеціальні спортивні протези. Ці протези дозволяють їм повернутися до активного способу життя, повноцінно займатися бігом, футболом, боксом та іншими видами спорту. Цей важливий крок надасть їм не лише можливість фізично реабілітуватися, а й психологічно відчувати себе самодостатніми членами суспільства.

До цих героїв завітали гравці основного складу "Динамо" Андрій Ярмоленко, Віталій Буяльський та Владислав Дубінчак. Футболісти з радістю поспілкувались з військовими, провели з ними невелике тренування та зіграли мініматч. Зустріч пройшла в дружній та невимушеній атмосфері, адже як визначили самі гравці, вони відчували велику повагу та вдячність до цих

сміливих людей. Згадана подія зайвий раз підкреслює, наскільки спорт може впливати на життя людей, зцілювати їхні рани.

І ми маємо певні проблеми з розвитку спорту для ветеранів. По-перше, згідно з чинним законодавством спорт ветеранів війни не передбачає участі та підготовки спортивних команд ветеранів у змаганнях місцевого рівня. Між іншим, я дуже дякую Ірині, вона про це сьогодні дуже слушно нам у своїй доповіді говорила. Ми регулярно отримуємо звернення від ветеранів із проханням сприяти проведенню таких змагань.

По-друге, ефективному розвитку спорту ветеранів війни заважає недостатня координація між різними суб'єктами у сфері фізичної культури та спорту. Тому нагально необхідно внести зміни до Закону "Про фізичну культуру і спорт" щодо спорту ветеранів, а також ухвалити проект Закону України щодо адаптивного спорту, який вже понад пів року очікує розгляду в сесійній залі. Більш того, я підтримую пропозицію провести комітетські слухання восени цього року, щоб обговорити та знайти нові шляхи вдосконалення розвитку спорту ветеранів війни. Впевнений, що ці кроки сприятимуть ефективному розвитку спорту ветеранів війни в Україні та в підтримці наших героїв, які заслуговують на гідне становлення та забезпечення всіх необхідних умов для активного способу життя.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Григорій Михайлович.

Будь ласка, Георгій Георгійович.

МАЗУРАШУ Г.Г. Дякую.

Я постараюся коротше. Як я бачу цю проблему, у нас реально багато розмов про розвиток і спорт ветеранів, багато уваги, і презентації і так далі. Але мало можливостей державними засобами підтримувати реально цей рух ветеранський ветеранського спорту. Ключові проблеми – це те, що в принципі, не дуже є де займатися ветеранам, надавати можливість їм безкоштовно або на

пільгових засадах, щоб це було доступно реально для більшості, або до всіх ветеранів, щоб вони могли займатися. І, в принципі, немає ресурсів для того, щоб проводити якісь належного рівня заходи серед ветеранів. Ті приклади, про які каже Григорій Михайлович, це є ініціатива футбольного клубу. Я можу сказати, що минулого тижня приємно був вражений тією роботою, яку проводить, наприклад, наш відомий спортивний журналіст Валентин Васильович Щербачов, з ампутантами працює, і його хлопці, яких він там помагав витягувати, на Чемпіонаті Європи виступили непогано і так далі. Є і інші приклади, коли особистісні або якісь організації громадські, футбольні, спортивні клуби допомагають. Але це все недержавна робота. А ми ж говоримо зараз про саме про спорт ветеранів, який мав би підтримуватись на належному рівні державою, владою. Цього у нас за великим рахунком немає. І крім таких розмов про те там проведення різних там зібрань на цю тему із порожнього в пусте. Ще раз, з пустого в порожнє. Для того, щоб проводити ці роботи, треба мати належну матеріально-технічну базу і належне фінансування. Якщо це держава на центральному рівні не забезпечить фінансове підґрунтя для цього, то ми можемо далі більше багато говорити, а вся ця робота зведеться знову ж таки до ініціативи таких, як футбольний клуб, інші клуби особистості і не більше. Вибачте, якщо реалістично говорю.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Георгій Георгійович.

Хто ще з членів комітету бажає? Якщо немає бажаючих, то, будь ласка, Ольга Володимирівна Борисова, проректор з науково-педагогічної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України, будь ласка.

БОРИСОВА О.В. Доброго дня, шановні колеги, дуже вдячна за надану можливість виступити. Сьогодні ми обговорюємо дуже актуальну проблему і вона є дуже своєчасною і прийшли ми до цього ще за багато років. Андрій

Анатолійович, казав, що зміни до закону були внесені, ще до початку повномасштабного вторгнення.

Сьогодні перед нами стоїть така нагальна проблема щодо соціальної адаптації ветеранів війни. У нас, наш університет сьогодні є учасником реалізації експериментального проекту з переходу від військової служби до цивільного життя ветеранів війни на базі закладів вищої освіти. Декілька днів тому у нас було звітування ректора саме про те, що там було зроблено. Але які сьогодні ми бачимо проблеми, шляхи вирішення цієї проблеми?

Сьогодні університет дуже активно долучається до всіх програм, які реалізуються Міністерством ветеранів. Наші представники включені до відбіркових комісій до змагань Air Force, ми були там присутні. Також наші співробітники, саме Вадим Домбровський він займається підготовкою команд. Ви знаєте, що на базі нашого університету це відбувалося і наші хлопці вони дуже чемно відстоюють наші позиції, займають провідні позиції на міжнародній арені.

Сьогодні пані Ірина сказала, що є проблема масовості, да, і ми дуже добре розуміємо, що ми маємо якомога більше залучити цих ветеранів до їх соціальної адаптації.

Саме сьогодні хочу зацентувати вашу увагу, що наші ветерани можуть вступати до університетів без ЄВІ. Тобто ці молоді хлопці, які сьогодні вже закінчили службу в лавах ЗСУ ми можемо їх сьогодні взяти, як студентів і майбутніх фахівців, які в подальшому будуть працювати в нашій сфері, в нас є такі претенденти, там хлопці з ампутаціями і таке інше.

Крім того, хочу звернути увагу, що сьогодні у нас в університеті також реалізуються курси з підвищення кваліфікації, за два квартали вже 51 особа пройшла ці курси щодо підвищення кваліфікації з фізкультурно-спортивної реабілітації ветеранів війни з інвалідністю, які в подальшому зможуть працювати в нашій сфері саме з цим контингентом. І також на базі нашого університету сьогодні є у нас курси з підвищення кваліфікації з класичного та лікувального масажу.

Я хочу зазначити, що вже п'ять ветеранів війни, вони пройшли ці курси і мають в подальшому можливість саме працювати за цим напрямом. Виникає також, і сьогодні піднімали це питання, що проблема з фінансуванням. От за цих хлопців, їх навчання профінансував Благодійний фонд "Після Служби". Тобто сьогодні є дуже багато можливостей для того, щоб ми цих хлопців, членів їх родин залучили до нас. Ми отримуємо патріотів, ми отримуємо тих людей, які будуть відбудовувати нашу країну і буде реалізована та соціальна програма, яка сьогодні необхідна нашому суспільству.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.

І, будь ласка, Людмила Володимирівна Панченко – це виконавчий директор Національного олімпійського комітету України. Вам слово.

ПАНЧЕНКО Л.В. На сьогоднішній день я хочу сказати, що ветеранський спорт дуже потрібний, але потрібно чітко визначитись, хто чим повинен займатися, бо на сьогоднішній день, як і зазначала пані Ірина, що є... що ним займаються і заклади фізичної культури, є те, що займаються і на місцях осередки, які... але чіткого визначення, хто за що відповідає, немає. Тому ми вважаємо за доцільне в першу чергу визначитись, хто буде за це відповідати, чи Міністерство ветеранів, чи Міністерство молоді та спорту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, пані Людмила. Я хочу вам сказати наступне. Така емоція, вибачте. Настане час, коли оті хлопці, які з війни, вони не будуть чекати поки ми тут з вами або всі інші визначаться кому з них, з ветеранів, да, хлопців займатись тією чи іншою справою. Тому ми тут зараз ганяємо вітер, на жаль, який, коли закінчиться війна, він перейде в зовсім іншу форму. Тому треба на це робити поправку на вітер.

ПАНЧЕНКО Л.В. Я з вами згодна повністю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Почекайте, я вже... Дякую вам.

Ми повинні робити поправку на вітер, тому що всі нам спортивні, молодіжні, ветеранські організації, які сьогодні є під керівництвом уряду чи ще когось, вони будуть працювати на цих людей. Вони будуть працювати, розумієте, і ніхто інший. І це наше завдання, як я вам казав вчора на вашій конференції в університеті, я присутній був, да, на цьому круглому столі, на 10-річчі. Десять, двадцять років оці хлопці, які сьогодні віддали своє життя і покалічилися або прийшли з війни, вони будуть диктувати нам з вами і "слугам" всім держави як робити цю справу, і ми повинні це робити. А тому зараз розказувати, що у того міністерства щось не було, у того щось не вийшло, а той щось недослухав, – це неправильно. Я їм в цьому допоможу потім.

ПАНЧЕНКО Л.В. Ні, просто ми зараз зібрались, вибачте, для того...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все, дискусію закінчили ми з цього приводу. Тем більш олімпійський комітет він дискусії з цього приводу не веде, він готує команду до Олімпіади.

І так, колеги, у нас є проект рішення. Інформацію Міністерства у справах ветеранів України і Міністерства молоді і спорту, обласних військових адміністрацій та Київської міської державної адміністрації про виконання Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про фізичну культуру і спорт щодо спорту ветеранів війни" взяти до уваги, до відома. Взяли. Затвердити рішення комітету і рішення комітету надіслати Міністерству у справах ветеранів, Міністерству молоді і спорту, обласним військовим адміністраціям, всім.

Крім того, крім того, рекомендувати Верховній Раді України невідкладно розглянути у першому читанні та прийняти за основу проект Закону про внесення змін до Закону України "Про фізичну культуру і спорт"

щодо адаптивного спорту. Якщо хтось не бачив, перегляньте, будь ласка, на сайті нашого комітету мій виступ. Всім, стосується тих, хто сьогодні... *(Не чути)*. І щоб потім не було у нас питань до того, що комітет не переживає або не б'ється за свої проекти. Я також сказав всім як треба відноситися до комітету, який є конституційно визначеним. І я як голова комітету, який, згідно Конституції, має право на внесення на Погоджувальній раді будь-яких проектів, їх не вносять.

Далі. Створити робочу групу для розробки проекту Закону України про внесення змін до Закону України "Про фізичну культуру і спорт" щодо вдосконалення розвитку спорту ветеранів війни.

Четверте. Розглянути питання вдосконалення розвитку спорту ветеранів війни на слуханнях комітету, про які сказала Ірина, пані Ірина.

І п'яте. Рекомендувати Національній спортивній федерації, місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування сприяти проведенню спортивних змагань та заходів серед ветеранів війни на регіональному рівні та місцевому рівні.

І ще раз повторюю, якщо хтось із федерацій, керівники, Міністерства ветеранів, цього не розуміють, Міністерства молоді і спорту, вони ще літають в облаках, Міністерства фінансів, Мінсоцполітики і всіх інших, я хотів би сказати, що наша країна буде 20-30 років працювати над цим. І, будь ласка, приготуйтеся до того, щоб приймати такі рішення і не обговорювати їх на оцих отаких нарадах. Вони повинні бути, діяти і прийматися автоматично щодо ветеранів війни і тих хлопців, які втратили свої кінцівки і стали інвалідами.

Дякую.

Голосуємо. Хто - за цю пропозицію, прошу голосувати. Хто – за?

Кожем'якін – за.

СУРКІС Г.М. Суркіс – за.

МОКАН В.І. Мокан – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Рішення прийнято. Переходимо...

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, я бачу.

Рішення прийнято. Хто – за? Хто – проти? Хто – утримався? Рішення прийнято.

Переходимо до другого питання. Питання про виконання Закону України "Про основні засади державної політики у сфері затвердження української національної та громадянської ідентичності" на регіональному рівні. Юрій Леонідович, будь ласка, вам слово.

МУЗИКА Ю.Л. Дякую, Андрій Анатолійович.

Міністерство молоді і спорту доповідає щодо виконання зазначеного закону.

В першу чергу ми б хотіли відмітити, що на базі Міжвідомчої комісії з питань національно-патріотичного виховання було утворено Координаційну раду з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності, під головуванням Міністра Кабінету Міністрів Олега Миколайовича Немчінова. Станом на сьогодні вже проведено три засідання цієї координаційної ради, яка обговорює основні питання реалізації політики і готується четверте.

Також Мінмолодьспортом розроблено та урядом затверджено Стратегію утвердження української національної та громадянської ідентичності до 2030 року та операційний план заходів з її реалізації, який в 2023 році виконаний в повному обсязі.

Затверджено порядок підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності. Зараз планується пілотування першого такого

проекту підготовки фахівців на базі Національного університету "Острозька академія".

Спільно з Міністерством оборони розроблений порядок використання та залучення особового складу, ресурсів та засобів Сил безпеки і оборони до проведення заходів військово-патріотичного виховання. Підготовлено та затверджено концепцію національної цільової програми утвердження української національної та громадянської ідентичності. Наразі напрацьовується проект державної цільової соціальної програми утвердження української національної та громадянської ідентичності, він здійснюється, його погодження, заінтересованими органами і плануємо в серпні винести на розгляд уряду зазначену програму.

Також міністерством внесені відповідні зміни в порядку використання коштів, в наші відомчі накази щодо проведення заходів та реалізації проєктів в частині визначення політики національної ідентичності.

Також на виконання зазначеного закону здійснено розробку та затвердження порядку здійснення моніторингу та критерії оцінки діяльності закладів сфери української національної та громадянської ідентичності.

Останнім нашим документом, який ми імплементували, ми затвердили зміни до типового положення про молодіжні центри та тепер молодіжні центри по всій країні і Всеукраїнський молодіжний центр здійснюють реалізацію цієї політики, утвердження ідентичності. В структурі Всеукраїнського молодіжного центру утворений відповідний підрозділ, який здійснює реалізацію зазначеної політики.

Також на регіональному рівні за ініціативою Мінмолоді і спорту та підтримки наших міжнародних партнерів Ради міжнародних досліджень IREX проводяться регіональні робочі зустрічі з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності, їх вже проведено 8. Ми залуцаємо всі області і громади для цього обговорення. На них ми здійснюємо презентацію напрацьовань досліджень у сфері національної ідентичності

молоді в Україні, яка проведена компанією IREX. І спільно напрацьовуємо подальшу реалізацію цієї важливої політики.

Готується в подальшому на розгляд, як я вже казав, Кабінету Міністрів проект державної цільової соціальної програми.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрій Леонідович, в цілому, як ви оцінюєте, у нас ситуація щодо виконання цього закону на якому рівні?

МУЗИКА Ю.Л. Ми, як з точки Мінмолоді і спорту, ми повністю виконуємо весь операційний план, який передбачений законом. У нас немає затримок, ми всі нормативно-правові акти і документи, які передбачені вони готуються, вчасно приймаються. Якщо порівнювати попередню реалізацію, наприклад, політики національно-патріотичного виховання, ми лише за минулий рік і за 6 місяців цього року розробили понад 10 нормативно-правових актів і повністю переписали цю політику. Якщо порівнювати, те, що було зроблено за три роки, ми зробили за пів року. Тому я вважаю, що ми в повному обсязі ідемо згідно наших планів, і у нас є повне розуміння із громадянським суспільством, із нашими партнерами, і іншими центральними органами виконавчої влади щодо реалізації цієї політики. Звісно, є певні проблеми. Ми їх намагаємось оперативно вирішувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ Юрій Леонідович, ну, про політику це не вам вирішувати. Політику вирішує Верховна Рада, тому що у нас парламентсько-президентська республіка. І ми визначаємо закони, а ви вже виконуєте цю політику. Ви її не вирішуєте.

МУЗИКА Ю.Л. Так. Ми її реалізовуємо, звичайно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви не вирішуєте і не впливаєте на неї. Ви просто виконуєте. Ви виконавча влада.

Добре. Дякую вам за те, що ви спілкуєтесь, відслідковуєте, контролюєте і проводите.

Будь ласка, Василь Іванович Мокан.

МОКАН В.І. Дякую, Андрій Анатолійович.

Колеги, спершу хочу підтвердити надану Міністерством молоді і спорту інформацію. Дійсно динаміка прийняття рішень і підзаконних актів позитивна і вчасна. Тобто все в рамках тих дедлайнів, які встановлює законодавство. Тому підтверджую, що рухаємось у правильному напрямку. Додам трошки більше інформації в регіональному аспекті. Ми від комітету в рамках парламентського контролю розіслали листи на всі обласні військові адміністрації, в Київську міську адміністрацію щодо надання інформації по створенню координаційних рад на місцевому рівні по рівню фінансування цієї сфери, і по тому, яка ж є інфраструктура на місцях. Тому надам деякі цифри. Відповідно до систематизованих вже відповідей від регіонів, від областей, маємо таку картинку. Що у 22 областях і у місці Києві створені координаційні ради. На черзі ще Івано-Франківська і Харківська область, де це цей процес тільки розпочався. Але є підстави вважати, що скоро буде завершений. Тобто ми вийдемо на той показник, що у всіх регіонах України, України звичайно, тих окупованих, тимчасово окупованих територій російськими окупантами, наприклад, Севастополь, де фізично немає можливості це зробити, але у всіх інших регіонах координаційні ради створені.

Із цікавого. Чому цей орган можна вважати робочим, хоча це є консультативно-дорадчий орган при обласних адміністраціях, при адміністраціях і територіальних громадах на місцях, але на рівні області їх очолюють заступники голови начальника... заступника начальника обласної військової адміністрації, в деяких областях навіть на рівні першого заступника, наприклад, у Вінницькій, Чернівецькій або Миколаївській. Тобто це надає і статусності органу, і це дозволяє залучати не тільки місцевих чиновників до таких органів, але і, звичайно, що представників громадських

організацій, молодіжних організацій, активних громадян на місцях, які беруть участь у реалізації цієї державної політики.

Ще з цікавого. Найбільше на місцевому рівні, тобто навіть не на обласному, а на рівні територіальних громад або районному рівні створення координаційних рад у Донецькій і Херсонській областях. Тобто це ті регіони, які безпосередньо найбільше потерпіли від російських окупантів, де є, на жаль, окуповані території, але це тимчасово, і які усвідомлюють стратегічність сфери утвердження української національної і громадянської ідентичності і те, що це є елементом нашої національної безпеки в Україні.

Також з приводу фінансування. Загалом на основі усіх відповідей пораховано, що на сферу утвердження української національної і громадянської ідентичності на регіональному рівні, тобто в обласних бюджетах і в бюджеті міста Києва, виділено 44,2 мільйона гривень. І що цікаво, Харків, Харківщина виділила понад 17 мільйонів гривень з місцевого бюджету власним ресурсом, що фактично співмірно з сумою коштів, які виділено у Державному бюджеті України на цей рік.

Тепер з приводу закладів і інфраструктури. Зрозуміло, що до закладів згідно закону відносяться заклади освіти і культури, і молодіжні центри, але безпосередньо у сфері утвердження української національної і громадянської ідентичності зараз станом на сьогодні працює 54 заклади. В основному це молодіжні центри, де фактично реалізовується політика по національно-патріотичному вихованню, по військово-патріотичному вихованню, пластові центри працюють, а також був створений Клуб юних десантників.

Це загальна інформація, тримаємо це питання також на контролі. Був в областей дедлайн, визначений законом, це I квартал 24-го року, він пройшов. Бачимо, що переважно всі області із завданням формування координаційних рад справилися. У двох областях тримаю питання на контролі, це Франківщина і Харківщина. Серед завдань, які стоять, це продовжувати процес створення координаційних рад на нижчих рівнях. Наше завдання: стратегічно опуститись до рівня кожної територіальної громади для того, щоб

сфера української, утвердження української національної і громадянської ідентичності реалізовувалося децентралізовано і досить, скажімо так, ефективно на рівні кожної територіальної громади. І при можливості допомагати вже існуючим і розвивати мережу, інфраструктуру сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ясно. Дякую, Василь Іванович.

Хто ще бажає з членів комітету висловитись?

_____. Я би хотів, Андрій Анатолійович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

_____. Дуже важливо, звісно, що робота національно-патріотична, національної ідентичності. І тут знову, я думаю, що ці координаційні ради, будуть вони там у Києві, в областях, в районах, у громадах, – це все знову ж таки, вибачте, переважно про говорильню. Це дуже тонкі речі, звісно, що і треба подбати про ті механізми, якими реально можна впливати позитивно на виховання підростаючого покоління, позитивно впливати на інші покоління, яких іноді буває і пізно виховувати.

Я можу сказати, що з прикладів таких проєктів, які якраз дуже, на моє переконання, потужно працюють якраз в плані національно-патріотичного виховання, ідентичності нації. Це, наприклад, Музей національно-визвольної боротьби України, який працює, це приватний проєкт, на жаль, приватний, тому що держава не доопрацьовує, в Києві під "Батьківщиною-Матір'ю". Пропоную, до речі, членам комітету в будь-який зручний день, напевно, після сесійного засідання, коли скажете, разом сходити туди, поспілкуватися з авторами цього проєкту. Дуже потужний проєкт якраз от з того, що, я думаю, варто було би робити державі.

А що держава робить? В умовах війни я думаю, що важливо було би хоча би підтримувати... дієво, позитивно впливають на національно-патріотичне виховання, а в цьому разі держава, вибачте, просто здирає гроші з тих, які такі проєкти реалізують, в якості оренди і тому подібне.

Тобто якимось виходить песимістично виступаю я на цьому комітеті. Можливо, для того, щоби, як кажуть, ще раз не вставати, то скажу, що особисто я менш активно зараз поведуюся, скажімо так, на цих же комітетах наших, в рамках комітету, в тому числі через той мотив того виступу, який був нашого голови в залі Верховної Ради про те, що не виносяться на розгляд законопроекти комітету, не виносяться на розгляд законопроекти від опозиційних політичних сил.

І, вибачте, мені соромно як представнику владної команди, що от таке у нас відбувається і це десь впливає і на мене, хоча ясно, що руки не треба опускати, треба разом боротися за зміни на краще. Але в нас виходить, що наша діяльність владна, державна переважно в площині документів, резолюцій, нарад координаційних, інших рад і тому подібне, а з реальною роботою, на жаль, це мало пов'язано. Це реальна робота, треба мати матеріально-технічні, фінансові ресурси, надавати їх централізовано і от, до речі, Василь Іванович, про децентралізаційну роботу в плані національного патріотичного виховання. Я вважаю, що ця робота має бути якраз централізованою, завдання ...*(Не чути)* і питати за результат. Тому що в нас якщо будуть займатися національним патріотичним вихованням децентралізаційно, то ми отримаємо кроки до федералізації в поганому значенні цього слова, тому що в нас ...*(Не чути)* і успішними, але в поганому значенні. Треба централізовано займатися, забезпечувати і питати за результат, а не сподіватися, що на місцях хтось там зробить. Вони будуть робити по-своєму, хто з угорським, з іншими акцентами. Ну, це так, в лапках.

Дякую. Вибачте знову за не дуже оптимістичний виступ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

МОКАН В.І. Дозвольте прокоментувати, коротко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка.

МОКАН В.І. Хороша ідея з приводу походу в музей. Підтримується. А з приводу інших речей скажу наступне.

Координаційні ради – це не про говоріння, це реальний дієвий інструмент впливу як на центральному, так і на місцевому рівні. Скажу за прикладом діяльності Координаційної ради при Кабміні. Досить ефективний орган, досить ефективно модерується паном Немчіновим. Я був присутній на цих засіданнях. І є конкретні результати, зокрема по активізації Міністерства освіти і науки, по активізації інших органів виконавчої влади, є конкретні пропозиції до законодавчих змін. Зокрема, наприклад, по предмету у школах "Захист України". і є конкретні результати. Тому це не про говоріння, це більше про можливість генерувати ідеї і впливати на прийняття рішень.

З приводу децентралізації/централізації. У нас політика формується і реалізується централізовано, тобто це Верховна Рада і Кабмін в особі головного Міністерства молоді і спорту. Але мова йшла про можливість децентралізації в якому плані, в плані формування координаційних рад і поширення інструментів впливу на політику. У нас є типові програми, типові положення про координаційні ради, тобто держава сформувала правила гри і правила функціонування, але на місцях мають також брати в цьому безпосередньо участь. Ось про що малося на увазі. Жодних федералізаційних процесів ми не допустимо і не допускаємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василь Іванович.

Колеги, пропонується проект рішення наступний. Інформація Міністерства молоді і спорту України, обласних військових адміністрацій та Київської міської державної адміністрації взяти до відома. Рекомендувати

обласним військовим адміністраціям та Київській міській державній адміністрації. Перше – прискорити процес створення координаційних рад з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при обласних, районних, міських, селищних, сільських військових адміністраціях та при міських, селищних, сільських радах.

Друге – вжити заходів щодо ефективної діяльності існуючих закладів освіти, закладів культури, молодіжних центрів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності та збільшення мережі закладів, які безпосередньо працюють у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

І третє – сприяти здійсненню виховних та просвітницьких заходів серед дітей та молоді.

Хто – за такий проєкт рішення, прошу голосувати. Хто – за?

Кожем'якін – за.

БОРЗОВА І.Н. Борзова – за.

МОКАН В.І. Мокан – за.

СУРКІС Г.М. Суркіс – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Колеги, дякую. Рішення прийнято.

Переходимо до третього питання. А перед тим, як перейти до третього питання, колеги, вибачте, я хотів би надати слово, Валерій Пилипович, вибачаюся, я вам не дав там слово, будь ласка, щодо першого питання.

БОРЗОВ В.П. Андрій Анатолійович, доброго дня!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня!

БОРЗОВ В.П. Шановні народні депутати, я хотів пару слів буквально, якщо ви мене зрозумієте. Я маю досвід організації системи паралімпійського спорту. Фактично сьогодні обговорюється питання створення системи впливу на психологічний, фізичний стан воїнів української армії різних категорій: із обмеженими можливостями, із психологічними там проблемами і просто здорові молоді люди.

Перше, щоб я зробив би як бувший міністр, чи указом Президента, чи рішеннями... законом поміняв би Статут Міністерства молоді і спорту, переглянув би структуру Міністерства молоді і спорту, переглянув би статтю бюджету і окремою статтею бюджету виділив би фінансування на воїнів.

Якщо ми воїна не заберемо в спортивну систему і не заберемо в клубну систему, вулиця забере воїна. Ви всі про це знаєте. Їх буде більше і більше. Чисельність я не кажу. Але чисельність така велика, що нам зараз, державі, треба вирішувати це питання. Тільки конструктивно, тому що загальні розмови, воно є загальне. А реальні розмови управлінські, державні – це зміна статуту міністерства, управлінь на містах, фінансування стаття і підключення інфраструктури професійної під це діло – це спорт, разом з федераціями і іншими спортивними організаціями. Організаційно це зробити можна. Тому я і пропоную на робочій групі це питання обговорити більш детально, але іти цим шляхом – управлінським, державницьким, а не емоційним.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерій Пилипович. Дякую. Дякую.

І так, третє питання, колеги. Про затвердження рекомендацій слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань молоді і спорту на тему: "Антидопінгова діяльність в Україні: виклики та шляхи вдосконалення законодавчого забезпечення". Ви знаєте, що 31 травня цього року відбулися слухання Комітету з питань молоді і спорту на тему: "Антидопінгова діяльність в Україні: виклики та шляхи вдосконалення законодавчого забезпечення". Як я наголошував на слуханнях, комітет зробив все від нас залежне, щоб провести українське антидопінгове законодавство у

відповідність до вимог Всесвітнього антидопінгового агентства. І незважаючи на ці проблеми, в тому числі юридичного характеру, це завдання було *(Не чути)*... Закон України "Про антидопінгову діяльність у спорті". Але учасники слухань в своїх виступах зазначили, що антидопінгове законодавство потребує оновлення. З урахуванням досвіду отриманого під час застосування Закону України "Про антидопінгову діяльність у спорті" і дуже важливо, щоб у спортивній спільноті була створена атмосфера нетерпимості до використання допінгу, розуміння шкоди, яку допінг завдає здоров'ю спортсменам, і наслідки вживання допінгу для його кар'єри.

Тому комітет провів слухання, щоб спільно з Міністерством молоді і спорту, Національним антидопінговим агентством, громадськими організаціями фізкультурно-спортивної спрямованості та закладами вищої освіти спортивного профілю напрацювати відповідні рекомендації органу державної влади та органам місцевого самоврядування. За результатами комітетських слухань підготовлений проект рекомендацій, який вам всім надіслано, подивіться, будь ласка. Прошу ознайомитись і в разі наявності, озвучити якісь пропозиції.

Так я зараз хотів би запросити до слова, будь ласка, Георгій Георгійович, у вас з цього приводу є якісь питання?

МАЗУРАШУ Г.Г. Ми розглянули, у нас..., ми подавали певну пропозицію, щодо питання рекомендації слухань щодо запровадження спеціальних тематичних курсів з антидопінгової тематики в офіційні освітньо-професійні та освітні наукові програми. Але щось ми бачимо, що трохи загально виписані ці тези, якщо, можливо, трохи конкретизувати щодо забезпечення включення в аспекти діяльності щодо антидопінгу в освітні програми і шкільні, бо ми вважаємо, що це важливий аспект і він повинен бути.

Це, звичайно, важливо в рамках нашого обговорення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дякую.

Віра Андріївна, що у нас з цього приводу?

СКАЛОЗУБ В.А. Ми радились з Комітетом освіти так, як в прийнятих законах "Про освіту", "Про вищу освіту" і тому там... І ми радились і з нашим Національним університетом фізичної культури і спорту. Тому ми виписали відповідно до закону, якщо будуть наполягати, то ми можемо ще щось.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Валерій Пилипович, вам слово, будь ласка.

БОРЗОВ В.П. Я хотів би звернути увагу, шановні народні депутати, Андрій Анатолійович, на наступне. Сам собі задаю питання, яка у нас хвороба точка в нашому законодавчому процесі? І сам відповідаю, підзаконні акти.

Коли я вивчав міжнародну законодавчу базу, то на одну статтю десятки підзаконних актів. У нас якраз та ситуація, коли перший етап фактично завершений, коли буде лабораторія буде повністю завершений перший етап боротьби з допінгом, тому що буде існувати законодавча інфраструктурна база. Але тепер давайте подивимось, хто у нас учасник допінгового процесу: лікар, спортсмен, тренер і дистриб'ютор. Вони всі зараз поза законом. Медика ми не санкціонуємо, дистриб'ютора ми не визначаємо, у спортсмена забрали медаль, не допустили до змагань. А тренер, він що, не знає, коли коригує тренувальний процес, що спортсмен знаходиться під фармакологічним впливом? Знає. Ніяких ричагів або важелів впливу на тренера нема.

Чи це норма закону, якщо ми визначимо, що допінг – це адміністративне правопорушення або кримінальне? Або в комплексі: спонукання кримінальне, а допінгова вся процедура називається адміністративним правопорушенням у відповідності до нашого законодавства, а не міжнародних регуляторних документів, МОП й інших міжнародних федерацій. Ми маємо сьогодні вже формувати свою позицію законодавчу з проблеми допінгу, тому що наслідки в нас: псується імідж держави, у нас сьогодні при дискваліфікації Федерації

важкої атлетики за 5-6 допінгів підряд. Страждають люди, страждають кадри, страждає імідж держави і ніяких можливостей у нас повернути гроші призові, якось обосновати, що ми заборонили йому професією займатись своєю, а це ж правилами міжнародної федерації передбачено.

Назріває така купа питань, які потребують або регулювання підзаконними актами, або законодавством. От якраз я і пропонував робочу групу, сформовану з професійних спеціалістів міністерств, Міністерства юстиції, може, медиків, може, ще яких цивільних, щоби прокачати всі ці питання і внести толкові пропозиції щодо змін до законодавчих актів України.

Спасибі.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Валерій Пилипович, дякую.

Сергій Дмитрович, будь ласка, директор Національного антидопінгового центру.

ПОПИК С.Д. Доброго дня, Андрію Анатолійовичу, шановні колеги!

Я перш за все хочу ще раз подякувати за просто нереально велику роботу комітету, яка практично врегулювати все необхідне. Дякую ще раз.

Стосовно рекомендацій. Не всі наші формулювання були враховані, тому ми намагалися внести деякі уточнення в ці формулювання. Вони стосуються в основному освітньої компоненти. Чому? Тому що ми маємо Національну антидопінгову платформу і ми на цій Національній антидопінговій платформі 11 червня, буквально на цьому тижні, ми ще раз проговорювали ці формулювання. І представники з Міністерства освіти, які брали участь в цій платформі, в них не було застережень саме до таких формулювань, вони відповідають назві і програмам, як воно йдеться в освітніх програмах Міністерства освіти.

Тому ми б хотіли і ми б просили вас все-таки врахувати цю позицію. Водночас у випадку, якщо це неможливо з якихось інших міркувань, ми все одно будемо працювати з університетами далі з тим, щоб вони забезпечили

в освітніх своїх програмах саме антидопінгову компоненту у формі окремих курсів і окремих освітньо-навчальних і освітньо-дослідницьких дисциплін.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже дякую, Сергій Дмитрович.

Будь ласка, колеги, хто ще бажає висловитися?

Якщо немає бажаючих, я хочу зачитати проект рішення.

Затвердити рекомендації слухань на тему: "Антидопінгова діяльність в Україні: виклики та шляхи вдосконалення законодавчого забезпечення".

Друге. Рекомендації надіслати Кабінету Міністрів України, Міністерству молоді і спорту України, Національному антидопінговому центру, місцевим органами виконавчої влади та органам місцевого самоврядування.

Хто за цю пропозицію, прошу голосувати.

Кожем'якін – за.

МОКАН В.І. Мокан – за.

СУРКІС Г.М. Суркіс – за.

МАЗУРАШУ Г.Г. Мазурашу – за. Голова це бачить.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам. Все бачу.

Дякую вам. Рішення... Хто – проти? Хто – утримався? Немає. Рішення прийнято.

Четверте питання. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення виконання Україною Конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей.

У нас присутня заступник міністра юстиції Інна Володимирівна Богатих.

Будь ласка, Інна Володимирівна, вам слово. Чути мене? Інна Володимирівна, вам слово, будь ласка. Мікрофон просто там треба поправити. Все? Звук! О, тепер чуємо, давайте.

БОГАТИХ І.В. Чути мене, да?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да-да, доброго дня, вітаю вас.

БОГАТИХ І.В. Доброго дня. Дякую. Щось декілька раз довелося повторити ...*(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це все кацапи-вороги. Давайте.

БОГАТИХ І.В. Це точно.

Колеги, я постараюся швидко і своїми словами, чому виникла необхідність у внесенні змін, які сьогодні запропоновані комітету до розгляду.

Україна приєднана до Конвенції, Конвенція про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей набрала чинності для України з 1 вересня 2006 року. Тому в принципі уже з цього часу є певні, існують певні законодавчі механізми, які розглядають питання і порядок вирішення спорів стосовно повернення дітей, які протиправно переміщені на території України.

Разом з тим існуючі на сьогодні підходи, вони передбачали загальний порядок розгляду таких спорів, що в результаті призвело до надмірно тривалого розгляду, інколи декілька років це займало до того, поки питання вирішувалося по суті.

Звичайно, що коли питання стосується належного, питання стосується інтересів дітей, воно потребує максимально швидкого і законного вирішення, з урахуванням інтересів дітей, тому допускати ситуацію, коли такі справи розглядаються по декілька років, це, очевидно, не відповідає тим демократичним принципам і цінностям, до яких прагне Україна.

Європейський суд з прав людини у п'яти рішеннях зазначив про те, що загальна тривалість провадження справ у судах в Україні значно перевищувала строки, які існують в інших державах. І мушу сказати, що якщо сьогодні аналізувати загальні строки, які існують в нашому законодавстві, то вони досягають 325 днів. ЄСПЛ зазначав, що зазвичай прийнятний строк – це 6 тижнів. Але навіть 325 днів, які на сьогодні існують у Цивільному процесуальному кодексі, вони не завжди дотримуються. Всі ми прекрасно знаємо, наскільки довго у нас такі спори можуть розглядатися. Тому зміни, які пропонуються сьогодні, передбачають декілька аспектів. Перший аспект – це...

І, крім того, да, ще хочу згадати, що справи ці насправді специфічні, які стосуються таких тонких аспектів і потребують врахування багатьох нюансів, багатьох деталей, які не існують при розгляді інших категорій справ. Тому запропоновані зміни сьогодні, вони передбачають декілька напрямків.

Перше – це створення особливого... особливостей передбачення, визначення особливостей розгляду справ про повернення дітей на підставі Конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей. Передбачається створення... конкретизація щодо судів, які не можуть розглядати такі справи. І передбачаються певні зміни щодо... запобіжних заходів, які можуть застосовуватись у таких категоріях справ. Якщо потрібна деталізація по змінах, я можу їх торкнутися. Якщо не потрібно, то я ще б хотіла сказати, що законопроект розроблено Міністерством юстиції разом з Мінсоцполітики, Мінцифри, Верховним Судом, Державною міграційною службою, Державною прикордонною службою. ГНЕУ надало свій висновок, зазначивши як і деякі зауваження, з якими ми не погоджуємося і які ми готові обговорювати, які, можливо, обговорити між першим і другим читанням, так і технічні зауваження, які також можна врахувати між першим і другим читанням.

Враховуючи те, що дійсно, цей законопроект, він передбачає спеціальний порядок розгляду таких категорій справ як про повернення

дитини, передбачає скорочення строків із існуючих на сьогодні 325 днів, а на практиці це може затримуватись на 2-3 роки до 80 днів, передбачає певні заходи, які розширять інструменти захисту прав дитини, які існують на сьогодні. Ми просимо вас підтримати цей законопроект до прийняття у першому читанні за основу, а в результаті ті зауваження, які можуть бути враховані, ми готові доопрацьовувати разом до другого читання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, пані Інна.

Колеги, які питання? Якщо питань немає, будь ласка, пані Ірина Наумівна, у нас співдоповідач. Будь ласка.

БОРЗОВА І.Н. Дякую, Андрію Анатолійовичу.

Шановні колеги, підкомітет з питань державної молодіжної політики наголошує на необхідності законодавчого врегулювання питань виконання Україною Конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей, у тому числі при вирішенні питань повернення дітей в Україну.

Підкомітет погоджується із зауваженнями Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради та Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики щодо розповсюдження норм законопроекту на справи, які будуть стосуватись повернення дітей, які перебувають за кордоном, в Україну. Обов'язкового надання висновку органу опіки та піклування щодо доцільності питання повернення дитини. Надання можливостей для касаційного оскарження судових рішень у справах про повернення дитини, із встановленням термінів розгляду справ під час касаційного оскарження. Встановлення у законопроекті порядку опитування дитини під час розгляду справи. Скасування можливості тимчасового влаштування дитини до лікувального закладу, без медичних підстав. Врахування думки дитини при розгляді питання влаштування дитини в сім'ю родичів, знайомих або в сім'ю

патронатного вихователя, якщо вона досягла такого віку і рівня розвитку, що може її висловити. Компенсація батька витрат на утримання дитини у разі влаштування дитини до сім'ї патронатного вихователя.

Тож підкомітет пропонує прийняти законопроект за основу з урахуванням пропозицій комітету.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую, пані Ірина. Інна Володимирівна, є ще коментарі?

БОГАТИХ І.В. Скажемо так, з частиною коментарів ми погоджуємося і будемо доопрацьовувати до другого читання, є певні заперечення стосовно необхідності отримання висновку органів опіки і піклування.

І другий, підкажіть, колеги!

_____. По патронату.

БОГАТИХ І.В. По патронату, це що ви маєте на увазі?

_____. Розгляд повернення в Україну.

БОГАТИХ І.В. Да, і розгляд повернення в Україну.

Перше, мабуть поясню позицію, чому ми заперечуємо. Розгляд повернення в Україну. Якщо говорити про те, що українські суди мають розглядати справи про повернення в Україну, то виконання рішень українських судів воно вимагає визнання цього рішення на території іншої держави, на території держави, де виконується це рішення.

Відповідно це та ж сама процедура по факту розгляду справи від початку до кінця. Тому якщо ми передбачимо такий механізм, що ці справи мають розглядатися українськими судами, то це навпаки створить більші строки для

вирішення таких спорів. Тому що спочатку український суд має винести рішення, далі це рішення має бути визнано на території держави, де виконується воно, і такий підхід, він суперечить конвенції, яку ми сьогодні обговорюємо.

Інше питання – це з приводу отримання висновку органу опіки і піклування. Я тут, знаєте, для мене також було спочатку питання, чому ми заперечуємо, але тут якраз треба чітко розуміти, яке питання сьогодні вирішується цими змінами. Питання вирішується виключно щодо протиправного переміщення дитини з держави її постійного проживання на територію України, тобто питання по суті спору між батьками. Під час цієї процедури воно не вирішується і воно повинно вирішуватися компетентним судом.

Згідно положень Конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей такі справи мають розглядатися у державі постійного проживання дитини, тому якщо ми знову ж таки будемо враховувати позицію органів опіки і піклування, і це, по-перше, виходить за рамки їх повноважень, бо вони на сьогодні не уповноважені надавати такі висновки, а по-друге, це вже буде стосуватися розгляду спору між батьками по суті, а не лише питання щодо повернення або неповернення дитини, щодо протиправного переміщення дитини. Тому насправді це ті питання, які ставило і ГНЕУ у своєму висновку, і тут ми готові надавати пояснення, шукаючи якесь справедливе рішення і яке б максимально враховувало саме інтереси дитини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Інно. Дякую.

БОГАТИХ І.В. Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, пропонується наступний проект рішення. Рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні проект

Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення виконання Україною Конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей (№10176) прийняти за основу з урахуванням пропозицій комітету.

І друге – це рішення направити до Комітету Верховної Ради України з питань правової політики. Ми тут не перші, тому ми свої рекомендації даємо, але повністю підтримуємо Міністерство юстиції.

Хто за цю пропозицію, прошу голосувати. Хто – за?

СУРКІС Г.М. Суркіс – за.

БОРЗОВА І.Н. Борзова – за.

МОКАН В.І. Мокан – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, бачу, Георгій Георгійович, бачу – 5. 6 бачу.

Колеги, хто – проти? Утримався?

Рішення прийнято. Дякую вам, да, дякую вам, хто прийняв участь.

І в нас є зараз "Різне". Є у членів комітету якісь пропозиції або питання?

_____. Є, Андрій Анатолійович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка.

_____. Я теж хочу і вам подякувати, і, в принципі, сказати, що важливий виступ був у Верховній Раді з приводу, я з приводу порядку денного. Я думаю, що, по-перше, виступ свою, скажемо так, функцію зробить, от на це принаймні звернуть увагу, раз.

Друге. Зараз практикується проведення так званих тематичних днів у Верховній Раді, коли формується порядок денний, коли виносяться закони

конкретного комітету. Я думаю, що такий тематичний день треба і нам вимагати. І це пропозиція до дискусії, але можу запропонувати, щоб ми за підписом усіх членів комітету направили спільний лист з такою вимогою до керівництва Верховної Ради, і всі разом його підписали.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Приймається членами комітету?

_____ . Приймається.

БОРЗОВА І.Н. Так, я також згодна. І, Андрій Анатолійович, вас підтримує вся Вінниччина. Вчора Сергій... *(Не чути)* дивився ваш виступ. І якщо давайте навіть і звернення підпишемо, і якщо потрібно, всі разом підемо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, підтримую, погоджуюсь. Але щоб не допустити цього, давайте всі підпишемо лист.

БОРЗОВА І.Н. Так, так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І я вже відреагував, спікер і перший віцеспікер, вони мені дзвонили, ми з ними розмовляли. Давайте... лист, давайте, будь ласка, секретаріат, я даю доручення, готуйте, ми його підпишемо. Тому що в нас ще є час до наступного, щоб у нас четвер на тому тижні був повністю присвячений... 6 або 8 законам, які ми підготували. Добре? Проектам.

Дякую вам.

Колеги, я сьогодні вітаю всіх з Вознесінням Христовим. Дай бог вам всім здоров'я, бережіть себе. І слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!